

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060108

DOM
2020-04-20
Stockholm

Mål nr
M 5783-19

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2019-05-07 i mål nr M 3582-18, se bilaga A

PARTER

Klagande

Oxelösunds kommun

Ombud: Advokat R.L.

Motpart

Länsstyrelsen i Södermanlands län

SAKEN

Föreläggande att anordna allmän va-anläggning

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

1. Mark- och miljööverdomstolen avslår Oxelösunds kommuns begäran om syn.
 2. Med ändring av mark- och miljödomstolens dom upphäver Mark- och miljööverdomstolen Länsstyrelsen i Södermanlands läns beslut den 16 maj 2018, dnr 563-5978-2017.
-

Dok.Id 1541609

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Oxelösunds kommun har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska ändra mark- och miljödomstolens dom och upphäva länsstyrelsens beslut. Kommunen har även yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska hålla syn i målet.

Länsstyrelsen i Södermanlands län har i första hand motsatt sig att mark- och miljödomstolens dom ändras. I andra hand har länsstyrelsen anfört att verksamhetsområdet endast ska omfatta Tallholmen och Gölholmen.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Kommunen har anfört detsamma som i underinstanserna med i huvudsak följande tillägg: Kommunen har nu beslutat att avbryta det planarbete som tidigare var ett viktigt argument för föreläggandet om att inrätta en allmän va-anläggning. Bedömningen bör därför numera utgå från befintlig bebyggelse i området. Enskilda va-lösningar skulle innebära ett mindre ingrepp i miljön än en utbyggnad av den allmänna va-anläggningen, som skulle kräva sprängningsarbeten.

Länsstyrelsen har anfört detsamma som i sitt föreläggande med i huvudsak följande tillägg: Området består av en blandning mellan fritids- och permanentbebyggelse. Med tanke på närheten till Oxelösunds centrum kan det antas att även fritidshusen har en omfattande användning, åtminstone sommartid. Samma faktiska förhållanden kvarstår oavsett om området detaljplaneläggs eller inte. Trots att antalet fastigheter är färre än 20-30 stycken som i praxis brukar anses som tillräckligt för att besluta om verksamhetsområde, så föreligger i detta fall beaktansvärda skäl att inrätta en allmän va-anläggning. Den ekologiska statusen i närmast berörda vattenförekomster är måttlig. Risken för att förbättringar inte kommer att uppnås i området är hög och det är sannolikt att enskilda avloppsanläggningar är en bidragande faktor. Bebyggelsen på Tallholmen och Gölholmen är mer samlad och ligger dessutom i nära anslutning till befintligt verksamhetsområde. Bebyggelsens storlek och täthet tyder på att det kan bli svårt att inrätta lokala fungerande lösningar för såväl avlopp som dricksvatten.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Mark- och miljööverdomstolen anser att syn inte behövs för att avgöra målet.

Om det med hänsyn till människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för en viss befintlig eller blivande bebyggelse, ska kommunen bestämma det verksamhetsområde inom vilket vattentjänsterna behöver ordnas, och se till att behovet snarast, och så länge det finns kvar, tillgodoses i verksamhetsområdet genom en allmän va-anläggning, 6 § lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster (vattentjänstlagen). Länsstyrelsen får förelägga kommunen att fullgöra skyldigheten, 51 § vattentjänstlagen. För att miljöskyddsrekvisitet ska anses vara uppfyllt krävs enligt förarbetena att det kan förväntas att den allmänna va-anläggningen förhindrar eller åtminstone väsentligt motverkar påtagliga olägenheter för miljön (prop. 2005/06:78 s. 45).

Mark- och miljööverdomstolen anser att utredningen i målet inte ger stöd för att det föreligger sådana miljöskäl som krävs, för att kommunen ska vara skyldig att tillgodose behovet av vattentjänster inom det utpekade området genom en allmän va-anläggning. Det är därför inte visat att länsstyrelsen har haft fog att förelägga kommunen att tillhandahålla de aktuella vattentjänsterna inom utpekat område, eller inom det mindre område som omfattas av länsstyrelsens andrahandsyrkande.

Mark- och miljödomstolens dom ska därför ändras och länsstyrelsens beslut upphävas.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Fredrik Ludwigs, Mikael Hagelroth, referent, och Marianne Wikman Ahlberg samt tekniska rådet Mikael Schultz.

Föredragande har varit Malin Blohm.

Rättelse/komplettering

Dom, 2019-05-07

Rättelse, 2019-05-08

Beslut av: hovrättsfiskalen Viktor Kamlin

På sida 2 och 3 i domen har Nyköpings kommun felaktigt angetts. Det ska rätteligen vara Oxelösunds kommun.

Beslutet får överklagas senast den 29 maj 2019.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2019-05-07
meddelad i
Nacka

Mål nr M 3582-18

PARTER

Klagande

Oxelösunds kommun

Ombud: Advokat R.L.

Motpart

Länsstyrelsen i Södermanlands län

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Södermanlands läns beslut 2018-05-16 i ärende nr 563-5978-2017,
se bilaga 1

SAKEN

Föreläggande att anordna allmän va-anläggning

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen ändrar länsstyrelsens beslut endast på så sätt att den allmänna va-anläggningen ska vara beslutad och tagen i bruk senast inom tre år från det att detta beslut vunnit laga kraft.

Dok.Id 586578

Postadress
Box 69
131 07 Nacka

Besöksadress
Sicklastråket 1

Telefon
08-561 656 40

E-post: mmd.nacka.avdelning4@dom.se
www.nackatingsratt.domstol.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:30

BAKGRUND

Länsstyrelsen i Södermanlands län (länsstyrelsen) förelade den 16 maj 2018 Nyköpings kommun att tillgodose behovet av vattentjänster genom allmän va-anläggning för Tallholmen, Gölholmen, Alskär och Namnlösen i kommunen. Enligt beslutet ska anläggningen omfatta dricksvatten och sanitärt avloppsvatten och vara klar senast den 1 januari 2020.

YRKANDEN M.M.

Nyköpings kommun har yrkat att mark- och miljödomstolen ska upphäva länsstyrelsens beslut. Till stöd för överklagandet har kommunen anfört i huvudsak följande.

Länsstyrelsens föreläggande saknar lagligt stöd. Det finns inte något behov av att lösa VA-försörjningen i ett större sammanhang med hänsyn till skyddet av människors hälsa eller skyddet för miljön. Berörda områden består i huvudsak av fritidsboenden och det behov som finns kan lösas lika bra med enskilda va-anordningar. Innehållet i det kommunala planförslagsarbete som länsstyrelsen har hänvisat till utgör inte tillräckligt stöd för föreläggandet. Bedömningen ska istället fokuseras på den befintliga bebyggelsen. Länsstyrelsen har inte motiverat varför va-anläggningen omfattar även dricksvatten.

Inom det berörda området är det Tallholmen 14 bebyggda fastigheter, Gölholmen åtta bebyggda fastigheter, Alskär en bebyggd fastighet och Namnlösen två bebyggda fastigheter. Det enda område som har kontakt med fastlandet är Tallholmen. Gölholmen sitter inte ihop landmässigt med Tallholmen, även om det ser ut så på länsstyrelsens karta. Förbindelsen mellan de båda områdena består av en ”spång”. Det saknas därför körbar förbindelse till Tallholmen. När det gäller Alskär och Namnlösen utgör de öar. Det finns därför skäl att ifrågasätta länsstyrelsens bedömning om det större sammanhanget för dessa obebyggda fastigheter. Det finns även skäl att ifrågasätta om bebyggelsen kan anses samlad på det sätt som krävs för att det ska finnas skäl att besluta om allmänt va.

Länsstyrelsen har beretts tillfälle att yttra sig över Nyköpings kommuns överklagande.

DOMSKÄL

Enligt 6 § lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster ska en kommun, om det behövs till skyddet för människors hälsa eller miljön att vatten eller avlopp ordnas i ett större sammanhang för viss bebyggelse, bestämma verksamhetsområde där vattentjänsterna behöver ordnas och se till att behovet snarast och så länge behovet finns kvar tillgodoses i verksamhetsområdet genom en allmän va-anläggning.

För att det ska finnas ett behov till skyddet för miljön bör en allmän va-anläggning förhindra eller åtminstone väsentligt motverka påtagliga olägenheter för miljön (prop. 2005/06/78 s. 45). Vilka påtagliga olägenheter för människors hälsa eller miljön som det är fråga om och hur dessa kan motverkas genom en allmän va-anläggning får bedömas i varje enskilt fall (se Mark- och miljööverdomstolens dom i mål nr M 3852-17).

För att det ska anses finnas ett behov av att lösa de aktuella va-frågorna i ett större sammanhang måste det normalt röra fler än bara ett fåtal fastigheter. Hur många som skall vara berörda är framför allt beroende av hur starkt hälsoskyddet gör sig gällande eller kan förväntas komma att göra det. Det behövs åtminstone en något så när samlad bebyggelse av 20–30 fastigheter som underlag för en allmän va-anläggning (se prop. 2005/06:78 s. 42 och prop. 1955:121 s.61). En utbyggnad av en befintlig eller planerad allmän anläggning kan dock ske för betydligt färre fastigheter.

I detta fall består det berörda området av 26 fastigheter varav flertalet är bebyggda. Området har i huvudsak karaktären av fritidshusområde och det finns endast ett fåtal permanentboende inom området. I dagsläget sker VA-försörjningen genom enskilda anläggningar och det finns sommarvatten utdragen till flertalet av fastigheterna. Nyköpings kommun har påbörjat detaljplanearbete för området, bl.a. i syfte att underlätta för området att anslutas till det kommunala va-nätet. Av kommunens

planbeskrivning framgår att en anslutning till det kommunala va-nätet bedöms leda till miljömässiga vinster men att bebyggelsen bedömts vara för utspridd för att en allmän va-anläggning ska ordnas i området

De närmast berörda vattenförekomsterna är Marsviken och Bråvikens kustvatten. Dessa vattenförekomsterna har kvalitetskravet god ekologisk status 2027 med stor risk att inte uppnå kravet inom utsatt tid. Vattenförekomsterna har måttlig ekologisk status på grund av övergödning till följd av belastning av näringsämnen.

Enligt mark- och miljödomstolen framgår det med tillräcklig styrka av kommunens planbeskrivning och utredningen i övrigt att anslutningen till allmän va-anläggning skulle innebära en förbättring för såväl människors hälsa som miljön i området. Det har visserligen inte framkommit något konkret tekniskt eller praktiskt hinder mot att lösa avloppsfrågan enskilt. Med hänsyn till antalet fastigheter inom området, intresset av att motverka olägenheter för miljön i Marsviken och Bråvikens kustvatten och det inte särskilt stora avståndet till den närmaste kommunala anslutningspunkten, bedömer mark- och miljödomstolen att VA-försörjningen i området bör lösas genom allmän va-anläggning.

Eftersom det inte visats föreligga någon akut fara för olägenheter bör kommunen medges längre genomförandetid än vad länsstyrelsen har bestämt. Med hänsyn till tidsåtgången för bl.a. projektering och anläggningsarbeten får en tidsperiod om tre år från det att detta beslut vunnit laga kraft få anses ge kommunen skälig tid.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se [bilaga 2](#) (MMD-02)

Överklagande senast den 28 maj 2019. Prövningstillstånd krävs.

Viktor Kamlin

Ola Lindstrand

I domstolens avgörande har deltagit tingsfiskalen Viktor Kamlin, ordförande, och tekniska rådet Ola Lindstrand.

Hur man överklagar

MMD-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.